

NATUR OG AREALFORVALTNING

Anne Eskildsen
Specialkonsulent, natur (PhD)

- Hvilke muligheder er der for at integrere naturen i landbrugsdriften? (og hvorfor er det vigtigt?)
- Prioritering af naturindsatsen
- Natur- og vildtpleje i praksis

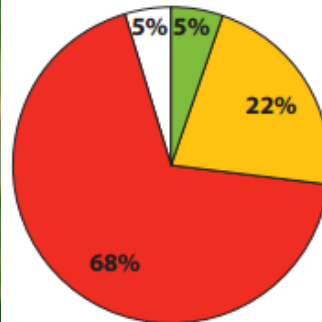
HVORFOR SKAL VI OVERHOVEDET FOKUSERE PÅ NATUR OG NATURPLEJE?

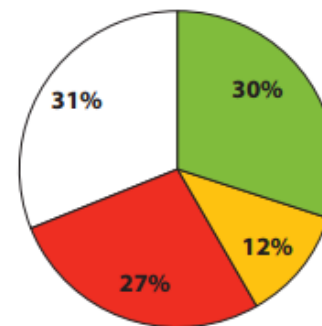
90 PROCENT AF NATURTYPERNE OG 39 PROCENT AF ARTERNE HAR UGUNSTIG BEVARINGSSTATUS.

Naturtyper

Arter

Bevaringsstatus

- Gunstig
- Moderat ugunstig
- Stærkt ugunstig
- Ukendt

BEVARINGSSTATUS FOR NATURTYPER OG ARTER

Habitatdirektivets Artikel 17 rapportering

Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 98

2014

MANGE EUROPÆISKE ARTER ER NATURLIGT KNYTTET TIL DET EKSTENSIVE LANDBRUGSLAND

INTENSIVERING AF LANDBRUGSDRIFTEN

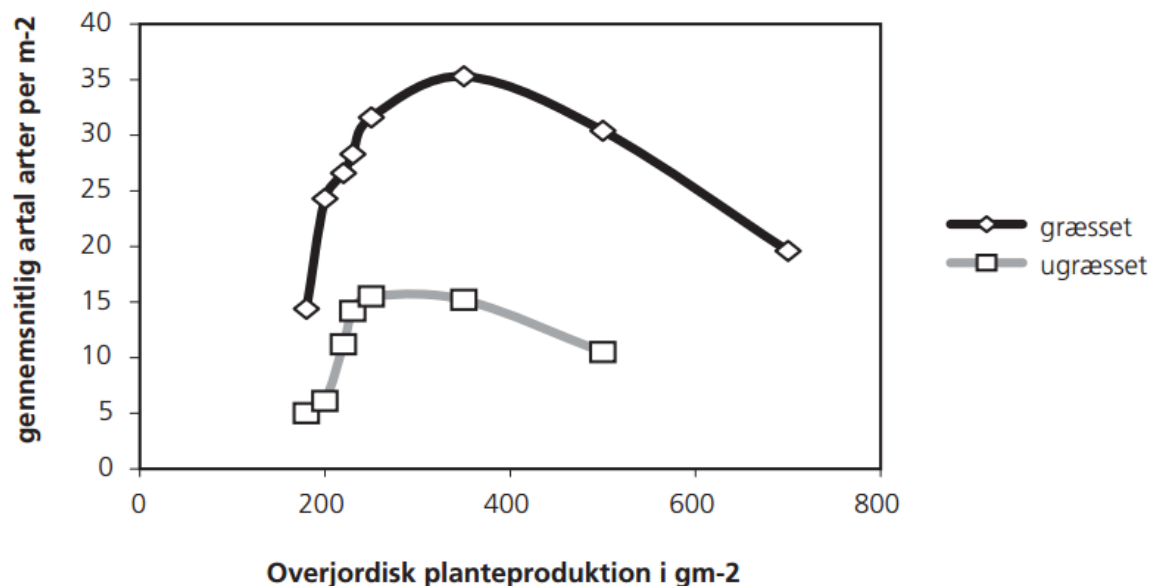
OPHØR AF TRADITIONELLE PLEJEMETODER

Kilde: Buttenschøn (2007)
Foto: Anne Eskildsen, Ruen Engelbrecht

GRÆSENDE DYR GIVER LYS OG DYNAMIK

- Hindrer tilgroning
- Skaber forstyrrelse
- Fremmer blomstring

Guldblomme

Blåhatjordbi

Skovperlemorsommerfugl

Brushane

Cinnobervokshat

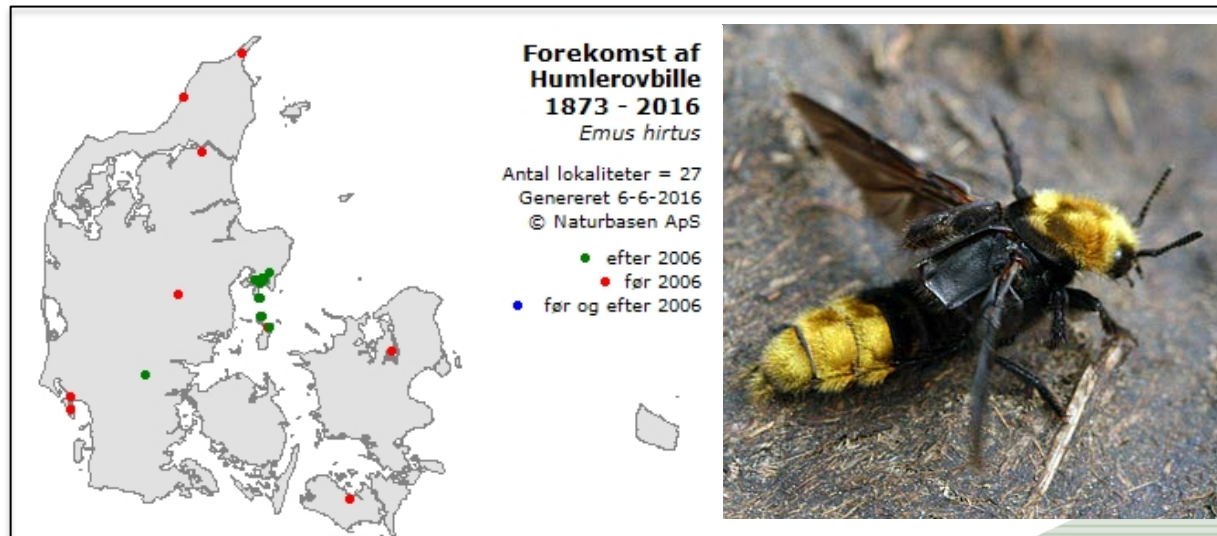
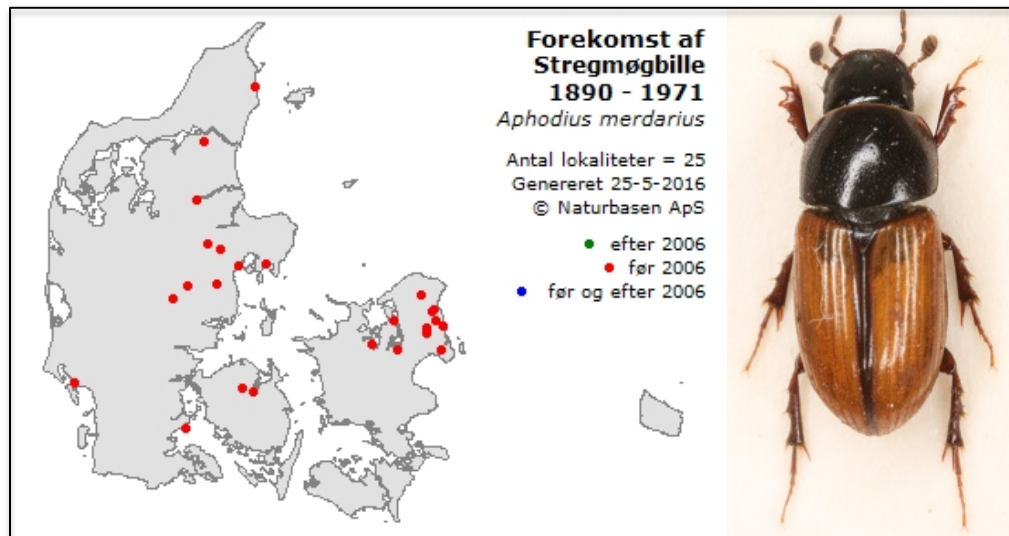

Natpåfugleøje

Nikkende kobjælde

MØG ER EN MANGELVARE

HVILKE MULIGHEDER ER DER FOR AT INTEGRERE NATUREN I LANDBRUGSDRIFTEN?

ENGENES ENDELIGT?

- Landmanden har aldrig afgræsset enge og overdrev for guldblommernes og engfuglenes skyld – men fordi det kunne betale sig!
- Derfor er vi nødt til at ”starte forfra” og redefinere mål og indsats.

I DAG SKAL VI PASSE DE LYSÅBNE AREALER FORDI:

- Det fremmer den biologiske mangfoldighed
- Over halvdelen af alle §3 arealer mangler græsning
- ...Men naturpleje kan også være en rigtig god forretning!

NY TENDENS: PENGE AT TJENE PÅ NATURPLEJE!

- Det er muligt at få økonomi i naturplejen, men det kræver fokus på god management og optimering af indsatsen
- Pengene tjenes på tilskud og kød
- Tilskuddet udgør ca. 50 pct. af indtjeningen

FOKUS PÅ KVALITET OG DEN GODE HISTORIE

LANDMÆND HAR EN ENESTÅENDE MULIGHED FOR AT GØRE EN VIGTIG FORSKEL FOR AGERLANDS-NATUREN

Markfirben

Horndrager

Guldblomme og bølleblåfugl

PRIORITERING AF NATURINDSATSEN

BRANDMANDENS LOV: BEVAR DET UERSTATTELIGE

1. **BEVARE** værdifulde arealer med høj naturværdi
2. **BESKYTTE** og forbedre arealer med potentielt høj naturværdi
3. **GENOPRETTE** og lave ny natur

‘DET UERSTATTELIGE’

Mariehøneedderkop

Vibefedt

Guldblomme og bølleblåfugl

Gammelt overdrev

Humlerovbille

Markfirben

‘HVERDAGS-NATUREN’

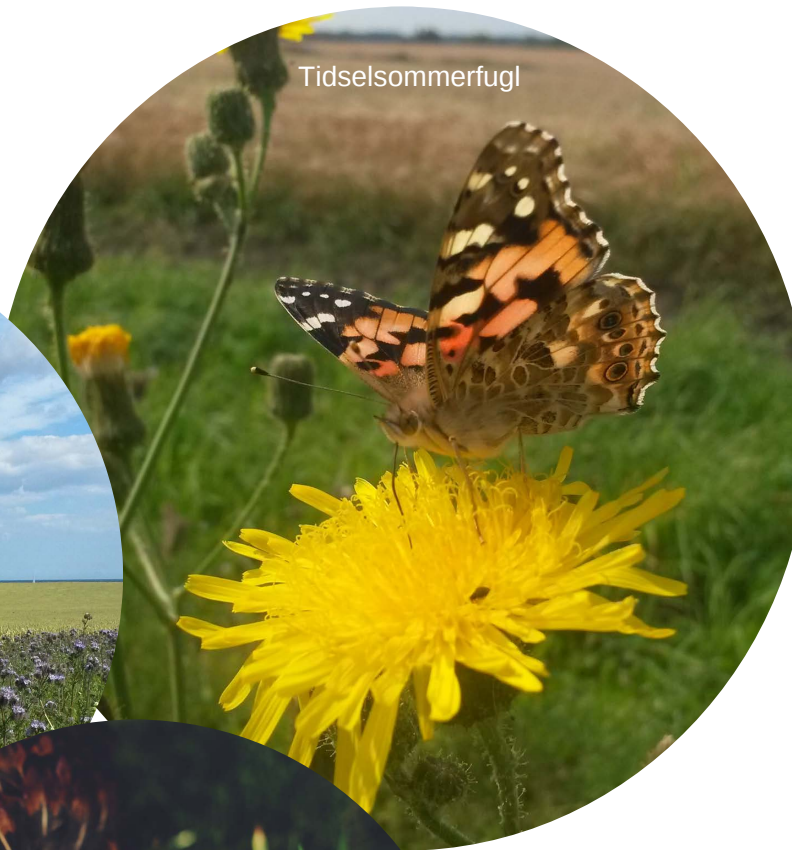
Gråand

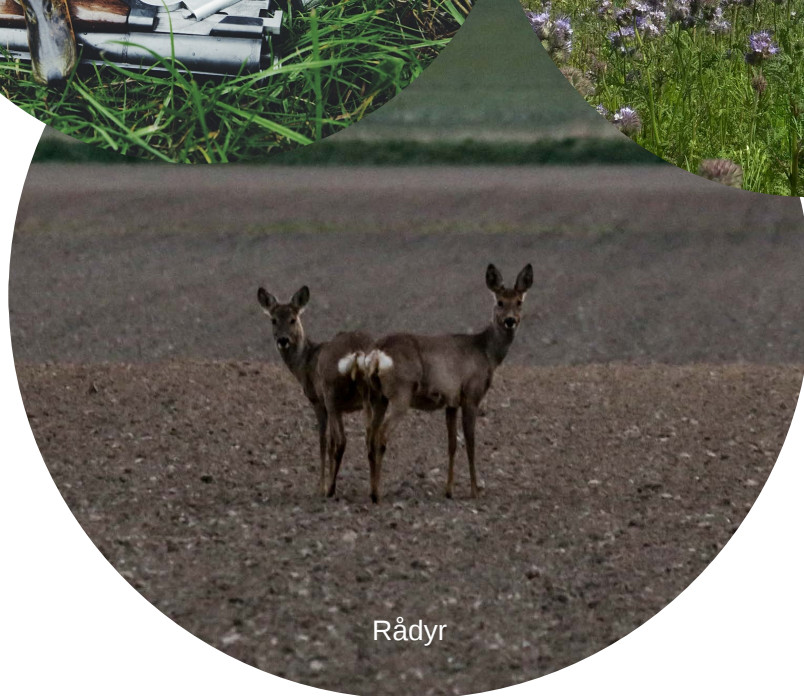
Marktiltag på Fornæs

Tidselsommerfugl

Rådyr

Fasan

NATUR- OG VILDTPLEJE I PRAKSIS

FIND GULDET – OG BEVAR DET!

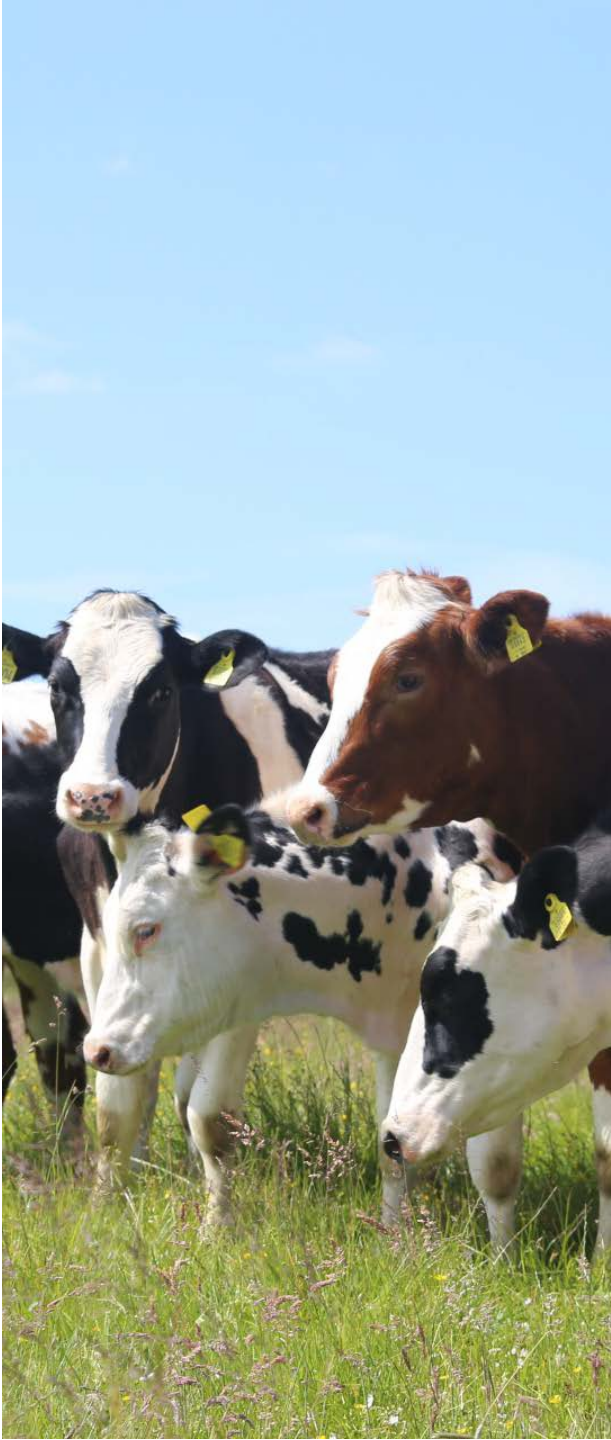
1. **Beskyttede naturtyper** (overdrev, heder, enge, moser etc.)
2. **Mindre arealer, som kun sjældent eller aldrig har været under plov**
 - gamle markveje og stendiger
 - skovbryn
 - tørre skrænter
 - fugtige kanter omkring vandhuller
 - gravhøje
 - gamle træer

GENERELT: DET ER DE MEST SJÆLDNE DYR OG PLANTER, DER BESTEMMER DRIFTEN

GRÆSNING

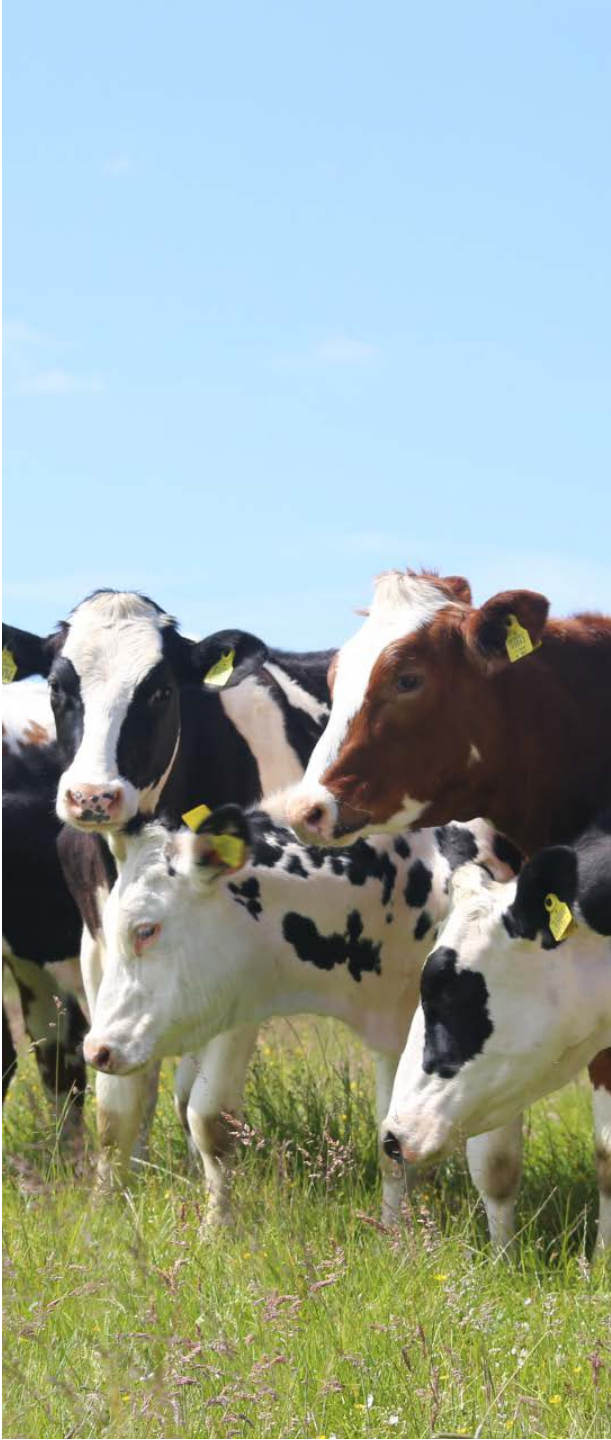
- Ekstensiv helårs-græsning er ofte bedst, fordi det skaber en varieret vegetation
- Kvæg giver generelt den bedste og mest varierede vegetationsstruktur
- Får går målrettet efter urter, og skaber en meget ensartet vegetation, hvilket kan være skadeligt

SLÅNING

- I visse situationer kan slåning være nødvendig, men dette understøtter generelt færre arter
- Det afklippede materiale skal altid fjernes for at undgå udskygning og tilbageholdelse af næringsstoffer
- Slåning bør altid foregå i en rotationsordning, så mindst 1/3 efterlades uslået

BRUG FORSIGTIGHEDS- PRINCIPPET!

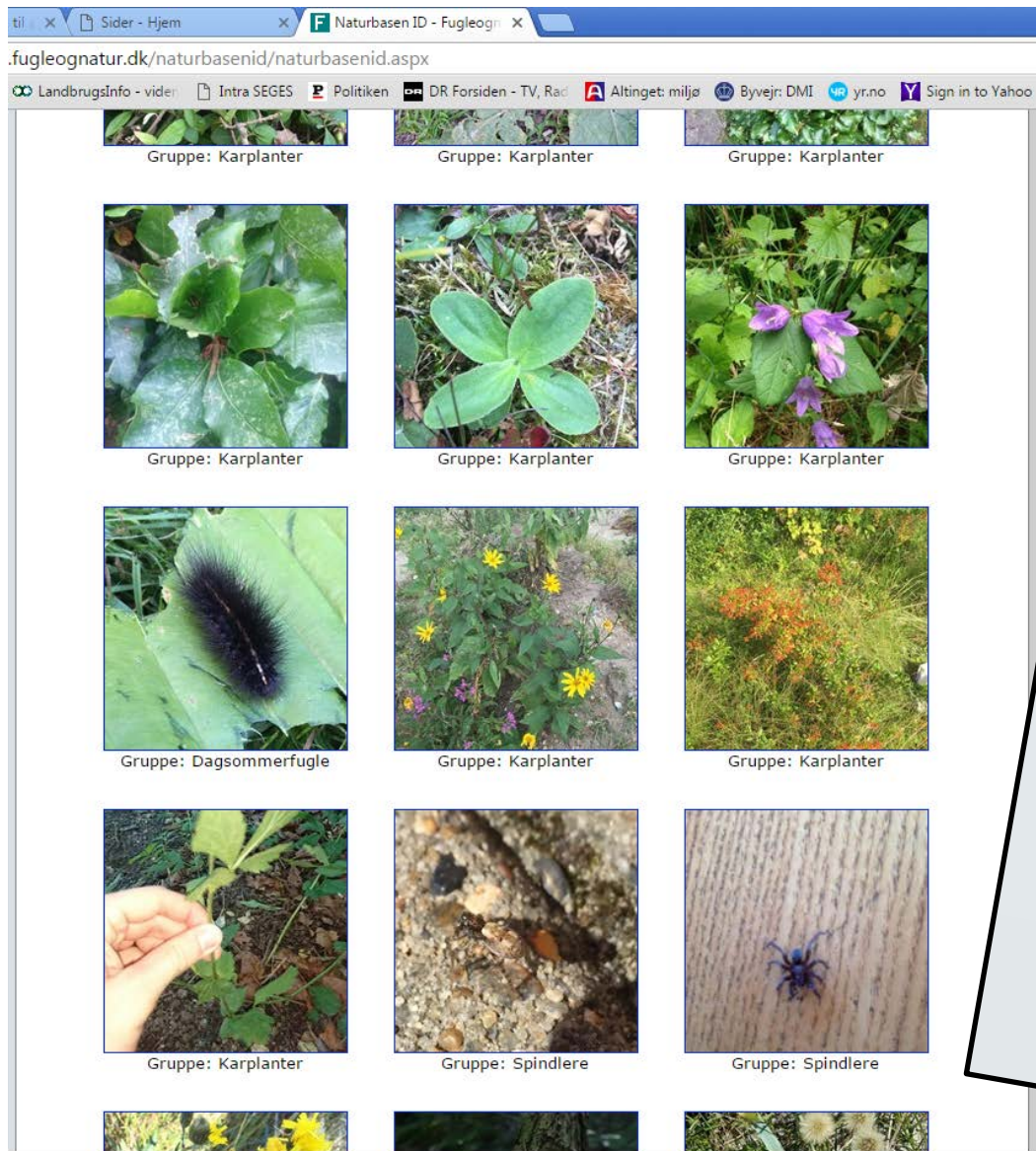
**Bedre at prøve-afgræsse eller slå
mindre områder, vurdere
effekten og herefter justere
plejen!**

HVORDAN FINDER MAN UD AF, OM DER ER ARTER MED SÆRLIGE PLEJEBEHOV PÅ ENS AREALER?

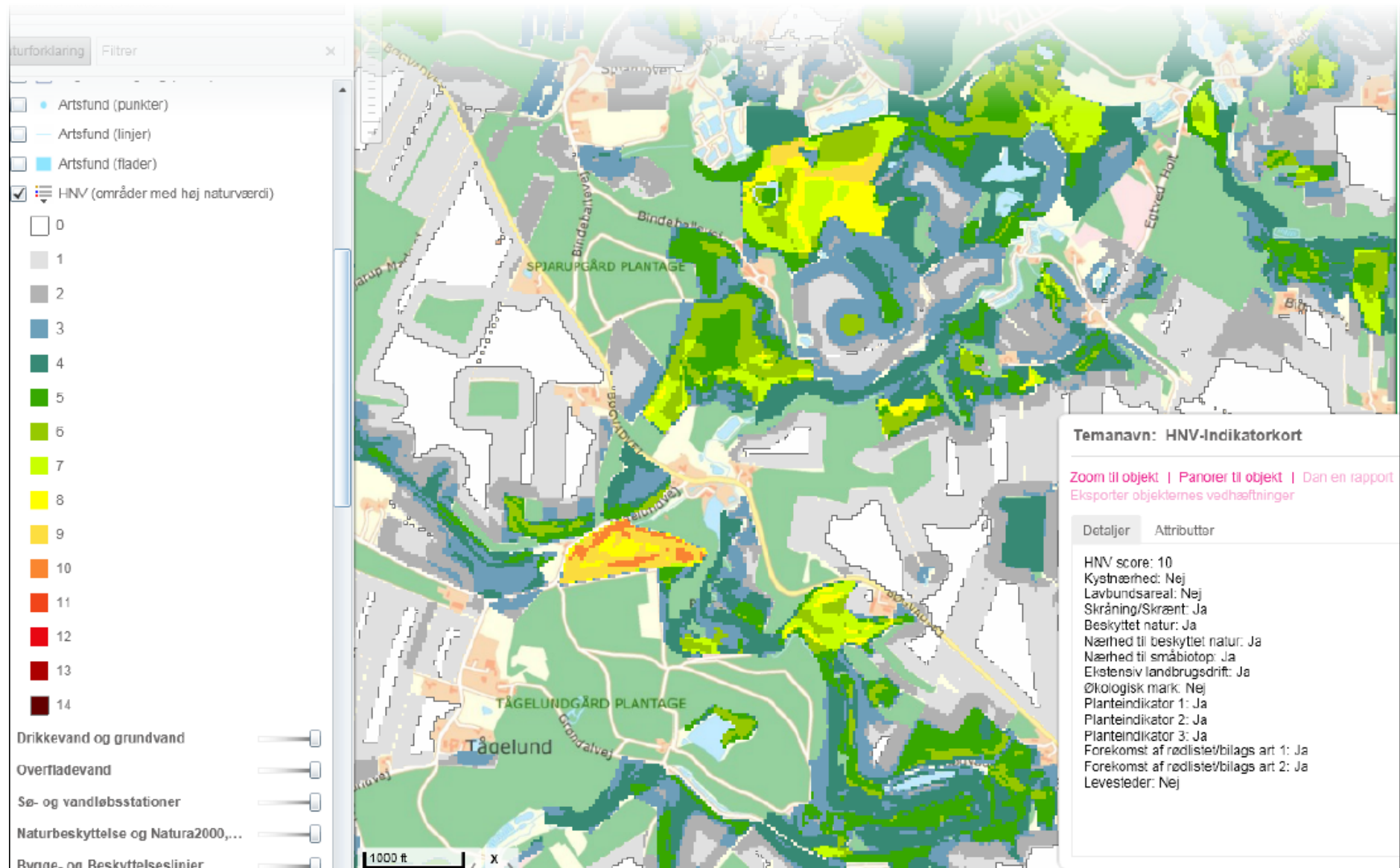

- 1. Spørg kommunen:** mulighed for kortlægning og samarbejde
- 2. Kig på nettet:**
 - HNV kort (arealinfo.dk)
 - Biodiversitetskort (miljoegis.mim.dk)
 - Fugle og Natur (www.fugleognatur.dk)
 - DOF-basen (www.dofbasen.dk)

vi anvender cookies til at forbedre din oplevelse. Du accepterer brugen af cookies ved at klikke på OK eller ved at klikke videre

HNV-KORTET VISER VEJ TIL DEN GODE NATUR

FIND MERE INFO I FAKTA-ARK OM HNV!

https://www.landbrugsinfo.dk/Afrapportering/planter_og_miljoe/2016/Sider/Faktaark_arealer_med_hoej_naturvaerdi_net.pdf

En eng med mange særlige arter giver point på HNV scoren

FOTO: HEIDI BLUM HOLLAND

Faktaark

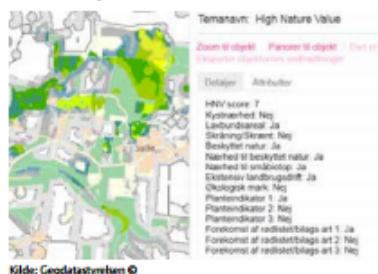
AREALER MED HØJ NATURVÆRDI – HNV SCORE

Tilskud til pleje af græs- og naturarealer uden for Natura 2000-områder er målrettet til arealer med høj naturværdi. Naturværdien på et areal bliver vurderet ud fra et værktøj kaldet **High Nature Value** – også forkortet til HNV.

HNV-kortet viser scoren for naturværdier på lysåbne arealer på en skala fra 0-13 point. Kortet kan ses på Danmarks Miljøportal. En høj HNV-score er udtryk for høj naturværdi på arealet.

Prioritering af tilskud til naturpleje

HNV-kortet er et værktøj til at prioritere tilskud til pleje af græs- og naturarealer uden for Natura 2000-områderne. Målet er at sikre, at tilskud til naturpleje målrettes til de arealer, der har den højeste naturværdi.

FIND HNV-KORTET

Mini-vejledning i at bruge HNV kortet

1. Gå ind på siden:
<http://www.information.miljoportal.dk/distribution/>
2. Klik på "Her kan jeg" i øverste venstre hjørne og slå "tænde/slukke lag" til.
3. Klik på "+" ud for temaet Naturdata i venstre kolonne, og sæt flueben i "HNV (områder med høj naturværdi)".
4. Slå "vis værktøjslinjen til" i øverste højre hjørne ved at klikke på skruenøgleikonet.
5. Zoom ind til det ønskede område. Kortet farves efter HNV-værdi. HNV-laget kan slås til og fra, så det er nemmere at finde det rigtige areal.
6. Ved at klikke på "information (punkt)" i værktøjslinjen og klikke på et bestemt punkt på kortet, vil man få vist samlet HNV-score for området i venstre kolonne.
7. Klik på "temanavn: High Nature Value" for at få vist, hvorfor området har fået den tildelte HNV-score. Hvis venstre kolonne viser flere HNV-scores, er det fordi, der ikke er zoomet tilstrækkeligt langt ind på kortet.

FAKTABOKS 1

Beregning af arts middelscore

Hver planteart tildes en score fra -1 til 7.

-1 gives til arter, hvor der er tegn på en dårlig naturtilstand.

7 gives til arter, hvor der er tegn på en god naturtilstand. Middelscoren er et gennemsnit af scoren for alle plantearterne i dokumentationsfeltet.

Arealer med en middelscore på mindst 3,75 får point for alle tre planteindikatorer.

FAKTABOKS 2

Her finder du links til arts lister

DMU: [Beregning af naturtilstand ved brug af simple indikatorer](#), se "Bilag 1 Artsliste med score"

- Arter på EF-habitatdirektivets Bilag II
- Arter på EF-habitatdirektivets Bilag IV
- DMU: [Artsgrupper i den danske rødliste](#)

* Flørmus, vandplanter, fisk og vandlevende insekter tæller ikke med. Gå ind i de enkelte grupper, f.eks. "Korplanter", og klik igen på "Korplanter" i tabellen lige under "Standard". Se arts status i højre kolonne. Den skal være RE, CR, EN, VU eller NT, for at give point til HNV scoren.

Tilskud er forbeholdt arealer med score på mindst 5. Der kan kun søges tilskud til arealer med en score på 5 og derover. Hvis blot et lille område af en større mark scorer 5 eller derover, kan der søges tilskud til hele marken.

HNV-kortet bliver derfor helt afgørende for, om der kan søges tilskud til pleje af græs- og naturarealer uden for Natura 2000-områderne. Det betyder også, at arealer med eksisterende tilgange, der skal genregnes, ikke får tilskud, hvis HNV-scoren ikke er høj nok.

Ikke sikkerhed for tilskud ved score 5

Det er udelukkende arealer uden for Natura 2000-områder, der bliver afhængige af HNV-kortet. I 2016 er der udpeget ca. 160.000 ha uden for Natura 2000-områderne med en score på mindst 5. Ved flere ansøgninger end der er midler til, vil arealer uden for Natura 2000-områderne blive prioriteret efter den højeste score. Det betyder, at selvom et areal har en score på 5, er det ikke sikkert, at man kan få tilskud. Det vil afhænge af, antallet af ansøgninger.

Opdateringer af HNV-kortet

HNV-kortet opdateres løbende, så kortet kan ændre sig fra år til år. I 2016 kan nye data indberettes indtil den 30. august, hvorefter kortet opdateres i løbet af efteråret. Mange kommuner gør en ekstra indsats for at få registreret arter på de arealer, de ved er værdifulde. Hvis du mener, du har arter, der ikke er registreret, kan du henvende dig til kommunen. Ønsker du, at kommunen kommer ud og ser arealet, skal du være opmærksom på, at kommunen kun kan finde planter i vækstsæsonen, og at der kan være ventetid på et markbesøg. Det er forskelligt mellem kommunerne, om de har ressourcer til at besigtige arealer.

Spidsnudet fra, Bilag IV-art.

FOTO: COUNTRY

Markfrøen, Bilag IV-art.

FOTO: JAMES HARRIS/ISTOCK

NYE LEVESTEDER I MARKFLADEN

Når den naturlige variation i agerlandets levesteder bliver mindre, så forsvinder de arter, som foretrækker specielle levevilkår

Markfirben

Vibe

Humlerovbille

Mariehøvedderkop

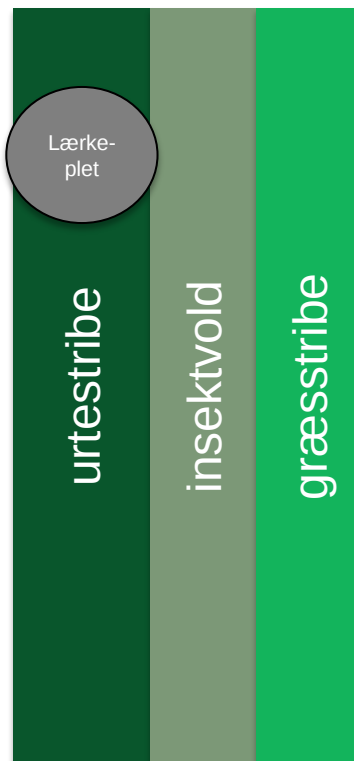
Vibefedt

MARKVILDTPROJEKTET

Markkant

Midtmark

Vibe-lavning

Foto: Anne Eskildsen

FLERE DAGSOMMERFUGLE OG HUMLEBIER

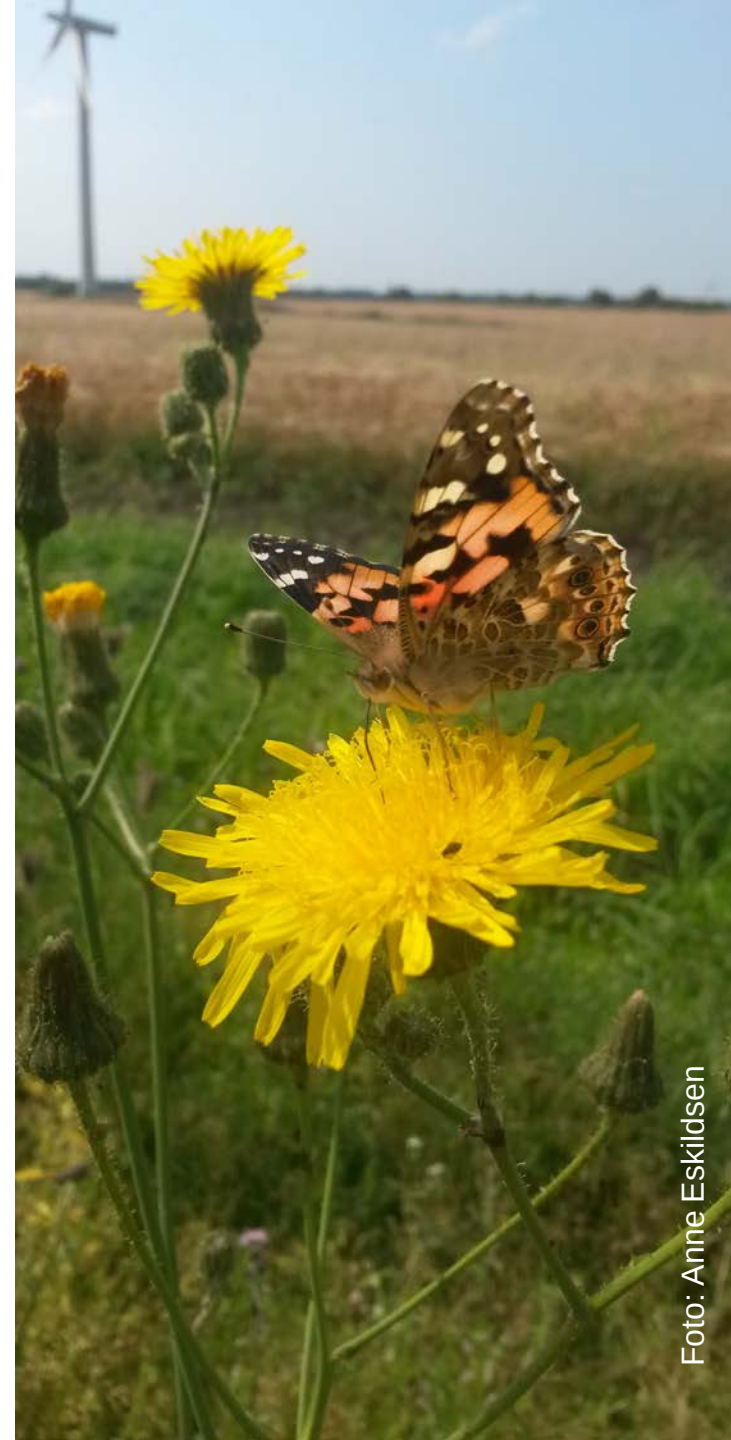
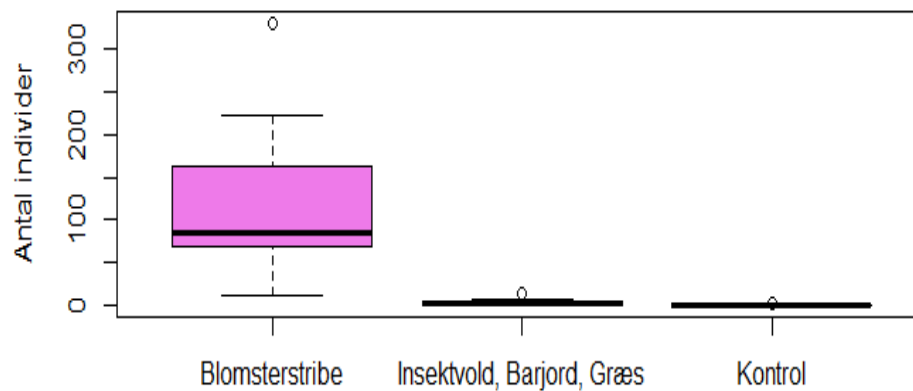
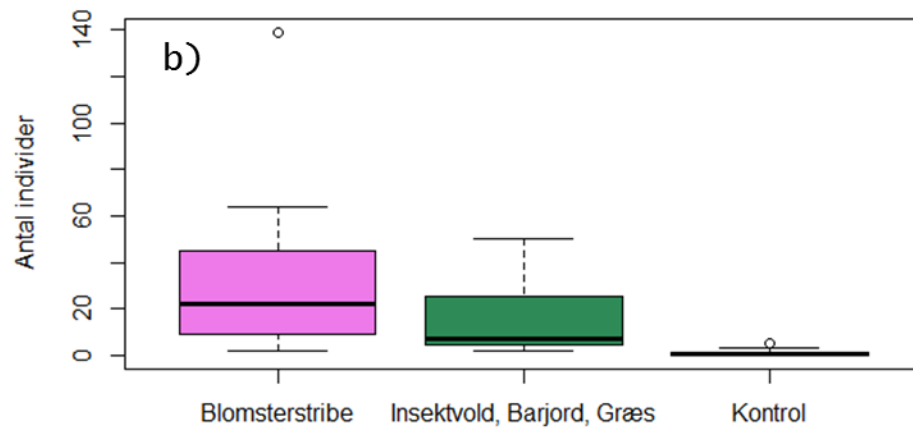
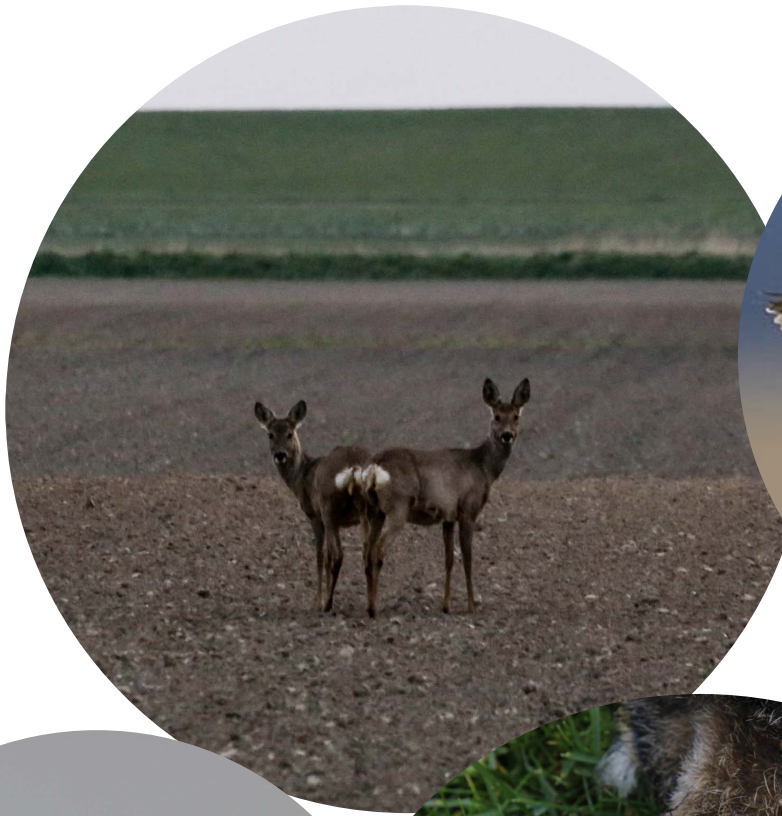

Foto: Anne Eskildsen

VIRKER DET?

- Visse insekter drager nytte af fødeudbuddet
- Positiv effekt for vildtet og visse andre agerlands-arter

MEN:

- Arterne vi ser i tiltagene er **almindelige**
- Samlet set er den **biodiversitetsmæssige effekt af tiltagene begrænset**

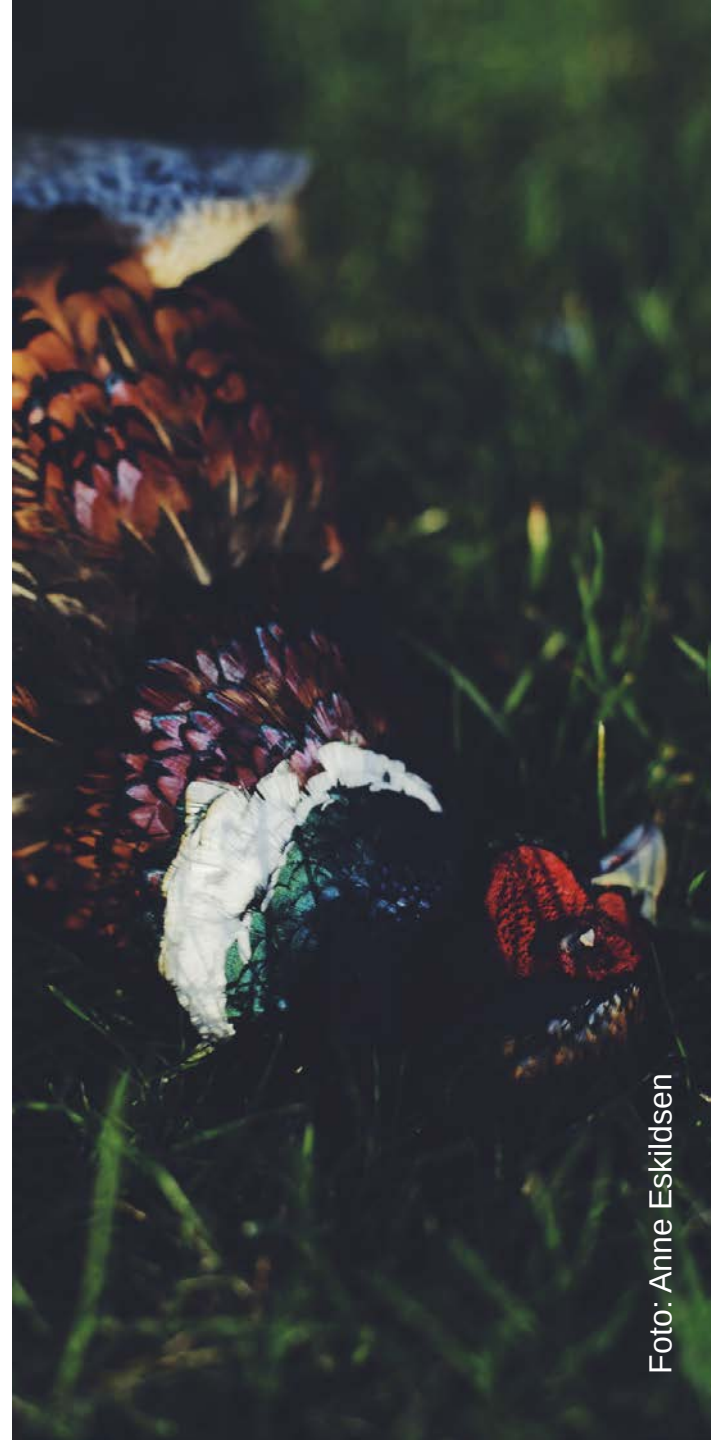

Foto: Anne Eskildsen

GODT LANDMANDSSKAB
ER OGSÅ AT PASSE GODT PÅ NATUREN

Blog

Få viden om aktuelle emner, trends, nyheder og meget mere omkring naturpleje i landbruget.

Nyeste blogindlæg

Ny folder stiller skarpt på naturen i agerlandet

Husk: Mulighed for regulering af bramgæs er nu udvidet!

Naturen lige nu: Gæssenes efterårstræk er i gang!

Mest populære

Ny folder stiller skarpt på naturen i agerlandet

Få rådgivning om naturpleje af landets bedste

ANEE@SEGES.DK

